

BORGARTING LAGMANNSRETT

DOM

Avsagt: 18. august 2009 i Borgarting lagmannsrett,

Saksnr.: 08-188126ASD-BORG/03

Dommer:

Kst. lagdommer
Kst lagdommer
Sorenskriver

Anders Blix Gundersen
Hakon Huus-Hansen
Jostein W. Rovik

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

Advokat Nikolai Norman

mot

Løvenskiold-Vækerø AS

Advokat Bjørn Stordrange

DOM

Saken gjelder krav om utlevering av informasjon etter miljøinformasjonsloven.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA), fremsatte i brev 5. desember 2005 til enkeltpersonsforetaket Løvenskiold-Vækerø, Carl Otto Løvenskiold (LV) følgende anmodning:

Det vises til reglene i Miljøinformasjonsloven. Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) ber med dette om følgende informasjon om miljøforhold på Løvenskiold-Vækerøs skogeiendommer i Marka:

1. Detaljkart (1:10.000) over alle arealer med hogstklasse V.
2. Detaljkart (1:10.000) over all skog med bestandsalder over 120 år.
3. Detaljkart (1:10.000) over alle nøkkelbiotoper på eiendommene.
4. Detaljkart (1:10.000) over administrativt fredede områder ("eget vern").
5. Fordelingen av årets og fjorårets hogster på ulike hogstformer.
6. Oversikt over kjøretillatelse på veinettet (antall/kategori)
7. Betingelser knyttet til kjøretillatelse
8. Planer for forvaltning av tidligere dyrka mark på Markaplassene

Opplysningene i punktene 1 - 4 kan oversendes som shape-filer for ArcView, dersom det er mye arbeid å kopiere ordinære papirkart. Av hensyn til sårbare arter, ber vi ikke om artslister etc. under punkt 3, kun nøkkelbiotopenes avgrensning, evt. med tilhørende verdisseting.

Skogsjef Rolf Hatlinghus i LV svarte i brev 4. januar 2006 at NOAs anmodning var omfattende og at den etter LVs syn gikk lenger enn det som var nødvendig for å opplyse saken, og lenger enn det som var hjemlet i miljøinformasjonsloven. Det ble bl a gitt følgende opplysninger:

Totalt areal i hkl V var ved siste takst i 2000 ca 52000 da eller 15,2% av vårt produktive skogareal. Siden taksten i 1990 har dette arealet økt med ca 2000 da. Vi forventer ikke at dette forholdet er vesentlig endret siden 2000, men forventer at arealet vil fortsette å stige noe også i årene fremover. Bakgrunnen for dette er at hkl IV i tiden mellom de to takstene økte med hele 13000 da. Andelen eldre skog er derfor stigende på våre arealer og forventes å være det i en lengre periode.

Ved taksten i 2000 omfattet bestand med gjennomsnittsalder over 120 år 20.240 da. I tillegg finnes det enkeltrær med alder over 120 år i mange av bestandene med gjennomsnittsalder mellom 100 og 120 år. Dessuten er det store arealer med skog eldre enn 120 år i våre nøkkelbiotoper, egne verneområder, på uproduktive arealer og i alle verneområdene etter naturvernloven. Disse arealene kommer i tillegg til de som er oppgitt ovenfor.

I forbindelse med pålagte naturtyperegistreringer i kommunene i marka, er det utvekslet informasjon om våre nøkkelbiotoper. Informasjon om disse er således tilgjengelig i kommunenes miljødatabaser. Vi finner det derfor ikke nødvendig å gjøre disse tilgjengelig på noen annen måte. Tilsvarende er våre egne verneområder godt dokumenterte ved at det

finnes kartfestet informasjon om alle områdene på våre informasjonstavler. I tillegg går de fram av eiendomskartet som ligger på vår hjemmeside, www.lovenskioldskog.no (se på kart under mappen skogbruk).

Fordelingen av fjorårets hogster etter hogstform foreligger ikke ennå. I 2004 var arealfordelingen slik: Åpen hogst 1620 da (76%), lukket hogst 515 da (24%). Da fordelingen et enkelt år kan avvike noe fra trenden, oppgir vi også fordelingen over de 4 siste årene; Åpen hogst 72%, lukket hogst 28%.

I brevet ble det også gitt en del opplysninger om bruken av veinettet.

I brev til LV 7. mai 2007 presiserte NOA at organisasjonens interesser primært var rettet mot å få kartlagt de gjenværende ”naturskogområder” i Osloområdet. Naturskog ble definert som fleraldret skog med innslag av gamle trær. NOA skrev at det med andre ord primært var områder som ikke tidligere har vært gjenstand for flatehogst man ønsket å få en oversikt over. Dersom LV i sin skogregistrering ikke benyttet nevnte definisjon, opprettholdt NOA kravet om papirkart i målestokk 1:10 000 eller elektroniske kart over alle arealer med skog i hogstklasse V, samt arealer med bestandsalder over 120 år. Også kravet om tilsvarende kartmateriale for registrerte nøkkelbiotoper og administrativt vernede områder på eiendommen ble gjentatt.

LV svarte i brev 3. juli 2007 følgende vedrørende kravet om detaljkart over de aktuelle områdene:

”I relasjon til § 17 så er det den formen Dere ber om å få informasjonen i som representerer problemet. Dersom alle som ønsker informasjon om våre skoglige forhold skal kunne be om å få den i elektronisk form slik Dere gjør i tidligere brev av 7.05. d.å., vil både vår og andre skogeieres skoglige data bli tilgjengelige for både innsyn og prognosebehandling. Det er lett å se hvordan aktører i bransjen kan utnytte slik informasjon til innsatser i tømmermarkedet. Vi opprettholder derfor vårt avslag om å gi slik informasjon i den formen Dere spør om.”

Partene hadde et informasjonsmøte hos LV 27. august 2007, som LV hadde invitert til. I epost til LV 3. september skrev NOA at organisasjonen fastholdt kravet om utlevering av kartmateriale i papirform eller elektronisk, eventuelt slik at LV i første omgang kunne gi en oversikt i målestokk 1: 50 000, hvoretter NOA kunne få tilsendt materiale i ønsket målestokk for de områder hvor man deretter mente å ha behov for dette.

LV fastholdt i brev til NOA 14. september 2007 at man ikke mente å ha plikt til å utlevere så detaljert informasjon etter miljøinformasjonsloven. LV skrev at Klagenemnda for miljøinformasjon i tidligere saker hadde lagt til grunn at retten til miljøinformasjon fra skogbruksnæringen i utgangspunktet er begrenset til innholdet av Levende Skogstandard samt de særskilte reglene som gjelder for skogregistrering og skogbruksplan i henhold til skogbruksloven § 5. Det ble tilføyd at LV opprettholdt sitt tilbud om å gi NOA ”mer detaljert informasjon om de fleste forhold” ved å møte på LVs kontor.

NOA brakte 1. oktober 2007 saken inn for Klagenemnda for miljøinformasjon, som i vedtak 8. februar 2008 konkluderte med at NOA hadde krav på å få utlevert papirkart i målestokk 1:10 000 over alle arealer med de aktuelle hogstklassene, samt nøkkelbiotopene og de administrativt vernede områdene. Nemnda påla også LV å utlevere oversikt over antall kjøretillatelser utstedt i forbindelse med jakt. Den anså også at LV hadde plikt til å utlevere informasjon om prosentvis arealmessig fordeling mellom flatehogst og annen hogst for årene 2005 og 2006, men fant at LV her hadde oppfylt informasjonsplikten.

LV tok 14. april 2008 ut stevning mot NOA ved Oslo tingrett. I stevningen ble det opplyst at LV ville rette seg etter nemndas vedtak når det gjaldt utlevering av kart over nøkkelbiotoper og administrativt fredete områder selv om man var uenig i vedtaket, idet dette var materiale LV uansett var i ferd med å klargjøre for publisering på sine hjemmesider. Det samme gjaldt kjøretillatelser i forbindelse med jakt. Det var således kun kravene om utlevering av papirkart i målestokk 1:10 000 over alle arealer med skog i hogstklasse V og over alle arealer med skog med bestandsalder over 120 år som ble brakt inn for tingretten, med påstand om at LV ikke hadde plikt til å utlevere slik informasjon.

Oslo tingrett avsa 3. oktober 2008 dom med slik domsslutning:

1. Løvenskiold-Vækerø, Carl Otto Løvenskiold er ikke forpliktet til å fremlegge detaljkart (1:10 000) over alle areal med hogstklasse V og detaljkart (1:10 000) over all skog med bestandsalder over 120 år.
2. Saksomkostninger idømmes ikke.

For nærmere detaljer vedrørende saksforholdet vises til tingrettens dom og lagmannsrettens bemerkninger nedenfor.

LV har anket dommen til Borgarting lagmannsrett. Ankeforhandling er holdt 23. og 24. juni 2009 i Borgarting lagmannsretts hus. For LV møtte Carl Otto Løvenskiold. For NOA møtte styreleder Knut Frigaard. De møtte sammen med sine prosessfullmektiger og avga forklaring. NORSKOG optrådte som partshjelper for LV også for lagmannsretten, og møtte ved skogsjef Erling Bergsaker. Det ble avhørt sju vitner. Om bevisførselen for øvrig vises det til rettsboken.

Ankende part, **Naturvernforbundet i Oslo og Akershus**, har i hovedsak anført:

NOA er et fylkeslag i Naturvernforbundet, og har sentralansvaret i organisasjonen for Osloområdet.

NOA arbeider med å lage en oversikt over hva som er igjen av gammel skog i Oslo-marka. Flatehogsten rammer den gamle skogen, som erstattes med tettvekst, monokulturell og aldermessig ensartet skog – plantasjeskog. Flathogstregimet er relativt nytt, det er fra etterkrigstiden. Det er i dag grunn til å slå alarm for å bevare det lille som er igjen av fleraldret og gammel skog.

Organisasjonen arbeider med en guide til marka som opplevelsesområde. NOA har jobbet med dette i 6-7 år og har pr i dag oversikt over 100-150 bestander som er klassifisert som ”eventyrskog”.

En viktig grunn til at NOA prioriterer dette arbeidet er den gamle skogens åpenbare miljøverdi for befolkningens naturopplevelser, friluftsliv og rekreasjon. Den andre hovedgrunnen til at NOA prioriterer kartleggingsarbeidet, er at gammelskogen er bærer av et biologisk mangfold, herunder flere truede arter (rødliste-arter), som går tapt ettersom den gamle skogen hogges.

LV har i egen regi vernet en del områder i marka, og gir uttrykk for at man driver et innovativt og miljørettet skogbruk. En rapport fra Bioforsk, utarbeidet på oppdrag fra Oslo kommune (Rapport 2007-3), viser imidlertid at forskerne fant fem ganger så mange verneverdige lokaliteter som LV innenfor de områdene LV tidligere hadde undersøkt med tanke på administrativt vern.

Skogbrukets organisasjoner var meget kritiske aktører under arbeidet med miljøinformasjonsloven. Skogbruket har i alle år vært en meget selvstyrt næring. Ved den nye skogbruksloven som kom i 2005 er dette noe endret ved at også miljøhensyn er tatt inn i lovens formål. Den nye skogbruksloven tar opp i seg og synkroniserer seg med miljøinformasjonsloven. NOA mener imidlertid at det henger igjen i næringen en hang til konfidensialitet som ikke lenger er tidsmessig. Se til illustrasjon den saken som er referert i Sivilombudsmannens årsmelding 2000 s 76 (Somb-2000-9).

Forarbeidene til miljøinformasjonsloven understreker at Klagenemnda for miljøinformasjon skal være et bredt sammensatt og faglig tungt organ, med oppgave å legge de nærmere rettslige normene for praktisering av loven. NOA var derfor svært tilfreds da en forsterket nemnd i februar 2008 enstemmig ga organisasjonen medhold i alle krav. Det var på bakgrunn av nemndas grundige behandling overraskende for NOA at tingretten kom til et annet resultat. NOA kan slutte seg til tingrettens premisser bortsett fra på to punkter; når det gjelder måten informasjonen skal gis på, dvs loven § 18, og enkelte av tingrettens vurderinger knyttet til konkurransemessige hensyn, dvs loven § 17. Anken fra NOA gjelder således kun spørsmålet om på hvilken måte informasjonen skal utleveres. Det er likevel nødvendig, på bakgrunn av ankemotpartens anførsler, å gjennomgå de enkelte vilkårene i loven.

Utgangspunktet må tas i sakens realiteter, som er at LV ved å unnlate å gi NOA den etterspurte kartinformasjonen hindrer organisasjonens pågående arbeid med å registrere naturskogen i Oslomarka. Videre oppnådde LV å legge hindringer i veien for NOAs muligheter til å påvirke utformingen av den nye markaloven. Dette kan ha hatt betydning for at skogskjøtselen i Oslomarka til slutt ikke ble en del av markaloven.

NOAs informasjonsforespørsel må vurderes på bakgrunn av at hogstmeldingene som LV er forpliktet til å sende inn, gir rett til å hogge dersom kommunen ikke reiser innvendinger innen tre uker. Det kan også hende at skogeiere ved henvendelse til kommunen får godkjenning før fristen er ute. Praksis er at hogst iverksettes umiddelbart etter godkjenning eller ved fristutløp. Dette regimet gjør det i praksis umulig for NOA å påvirke enkeltsaker i forkant.

NOA har bedt om informasjon om hogstmoden skog. Dette er miljøinformasjon etter miljøinformasjonsloven § 2. NOA har benyttet forstlige klasseinndelinger fordi man vet at dette treffer gammelskogen og de biologisk viktige områdene. Dette er viktig grunnlagsmateriale for NOAs kartleggingsarbeid. Rettslig sett dreier det seg om opplysninger om miljøtilstanden på det råmateriale skogen er i LVs virksomhet.

Miljøinformasjonsloven § 1 er en viktig tolkingsfaktor. Loven har som et uttrykkelig formål er å lette bidrag til vern om miljøet. I denne saken er det av stor betydning at rekreasjon i uberørt natur er noe av det som settes høyest av befolkningen.

Videre fremheves Grunnloven § 110 b. Det fremgår av forarbeidene til miljøinformasjonsloven at bestemmelsen i § 110 b gir borgerne konkrete rettigheter til informasjon om naturmiljøets tilstand og om planlagte og iverksatte inngrep i naturen. Også rekkevidden av unntaket for forretningshemmeligheter i miljøinformasjonsloven § 17 nr 1 c) må tolkes i lys av Grunnloven § 110 b.

Århuskonvensjonen om tilgang til miljøinformasjon mv av 25. juni 1998, og EUs Rådsdirektiv av 7. juni 1990 om fri adgang til miljøinformasjon (90/13/EØF) er også relevante som tolkingsfaktorer i saken.

Under arbeidet med miljøinformasjonsloven, ble det – etter innspill fra bl a NORSKOG – vurdert å unnta primærnæringene fra miljøinformasjonsloven. Forslaget ble ikke tatt til følge. Det er således intet grunnlag for å behandle disse næringene annerledes enn annen virksomhet i forhold til loven.

Denne saken gjelder store skogområder, som benyttes av en stor befolkningssmengde. Området gir helt vesentlige verdier for befolkningen. For NOA er hogstklasseinformasjonen sentral miljøinformasjon med sikte på eventuelt vern, for LV er

det først og fremst informasjon om økonomiske forekomster – hogstmoden skog. Interessene er her motstridende. Dette gjør det svært viktig med informasjon.

Regnskapsloven § 3-3 gjelder for LV, slik at virksomheten allerede etter denne loven er pålagt å gi informasjon i årsberetningen om tiltak som kan medføre ”en ikke ubetydelig påvirkning” på miljøet.

Det som er fremholdt under pkt 12.5.3 i Ot prp nr 116 (2001-2002) viser at den informasjonen NOA har etterspurt er helt sentral i forhold til de hensynene miljøinformasjonsloven §§ 9 og 16 skal ivareta. Det er under enhver omstendighet utvilsomt at den informasjonen NOA har bedt om ikke gjelder forhold som bare vil kunne ha ubetydelig miljøpåvirkning. Det følger også av forarbeidene at innholdet av § 9, jf § 16, vil endre seg med samfunnsutviklingen, dvs at lovens formål her skal være en sentral tolkingsfaktor. Videre fremgår det at også estetiske hensyn, samt friluft- og rekreasjonshensyn, omfattes. Det er mao en dynamisk fortolkning av de sentrale bestemmelsene om informasjonsplikt forarbeidene gir anvisning på.

Skogbruksloven fra 2005 §§ 4 og 5 berører ikke innholdet av miljøinformasjonsloven, selv om forarbeidene til skogbruksloven kunne ha vært klarere.

Det er ikke grunnlag for å gjøre unntak fra utleveringsplikten etter bestemmelsen i § 17 første ledd bokstav c). Det vises til at det følger av forarbeidene at unntaksbestemmelsene i loven ikke skal anvendes på en slik måte at informasjonsretten ikke får noe reelt innhold, se nevnte Ot prp pkt 5.1.6. Klagenemnda for miljøinformasjon har riktig lagt til grunn at det er virksomheten som må påvise konkret at utlevering av informasjon vil ha negative konkurransemessige virkninger. Det er ikke gjort. Tvert om har det fremkommet under ankeforhandlingen at LV kun har to avtakere av sitt tømmer. I en av disse er LV til overmål eier av 23% av aksjene.

Under enhver omstendighet er ikke de opplysningene som kreves unntatt, hemmelige etter forvaltningsloven § 13, og således heller ikke etter miljøinformasjonsloven § 17. For det første er informasjonen tilgjengelig ved befarung, videre bit for bit gjennom bruk av innsynsretten i innsendte hogstmeldinger. Hogstmeldingene har for øvrig en detaljrikdom som langt overgår det NOA har bedt om. Unntaket i § 17 kan etter dette ikke brukes overfor den informasjonen NOA har bedt om. For øvrig er det primært produkthemmeligheter bestemmelsene om forretningshemmeligheter i forvaltningsloven og miljøinformasjonsloven tar sikte på å beskytte.

Når det gjelder formen på informasjonsutleveringen, påpekes at det etter det NOA vet er tale om 2850 teiger med de to hogstklassene på LVs eiendom. Tingretten har ikke drøftet hva som konkret må til for å gi NOA dekkende og forståelig informasjon om disse bestandene av gammelskog på LVs eiendom. Det alternativet som er tilbudt, nemlig en

gjennomgang på LVs kontor, er helt upraktisk for NOA hensett til informasjonsmengden det er snakk om. LVs møteinvitasjoner til NOA er og har vært betingete, og gir ingen akseptabel løsning. Det presiseres at NOA aksepterer papirkart i målestokk 1: 10 000, dvs at det ikke nødvendigvis kreves elektroniske kart. Særmerknadene til § 18 i lovforarbeidene løser etter NOAs syn enhver tvil som måtte foreligge på dette punktet. Alt som står der om forståelsen av bestemmelsen taler i favør av NOA. Også klagenemnda var i sitt vedtak svært klar på dette punktet.

NOAs krav er på ingen måte urimelig eller byrdefullt for LV.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus la ned slik **påstand**:

1. Løvenskiold Vækerø, Carl Otto Løvenskiold er forpliktet til å utlevere detaljkart, til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, elektronisk eller fysisk, omfattende alle skogarealer med bestandsalder over 120 år og skogarealer i hogstklasse V.
2. Naturvernforbundet i Oslo og Akershus tilkjennes sakens omkostninger for tingretten og lagmannsretten.

Ankemotparten, **Løvenskiold-Vækerø, Carl Otto Løvenskiold** har i hovedsak anført:

Denne saken gjelder ikke spørsmål om LVs skoger inneholder miljøverdier, eller om det er behov for å verne gammel skog. Dette er alle enige om. LV har selv på eget initiativ vernet større områder, bl a med gammel skog.

Miljøinformasjonsloven gir informasjonsrett til ”enhver”, uten krav til begrunnelse av anmodningen. NOA må således bedømmes som enhver annen som vil benytte loven. Det gjelder ingen utvidet innsynsrett for en miljøorganisasjon. Men når innsynsretten gjelder for enhver, må det på den annen side føre til at man ved praktiseringen av loven ser hen til de virkninger det vil ha dersom også konkurrenter benytter retten.

Det norske regimet for skogforvaltning bygger på at det er skogeieren som i kraft av sin eiendomsrett har rådigheten og forvaltningsansvaret, men slik at han må tåle visse rådighetsbegrensninger på grunn av at også andre interesser kan gjøre seg gjeldende. Gjennom hogstmeldingene øver skogbruksmyndighetene en passiv forvaltning, en kontrollfunksjon. NOA synes å mene at miljøinformasjonsloven må fortolkes på en måte som gjør det mulig for NOA å komme inn og påvirke hogstmeldingene. Hogstmeldingene er imidlertid en sak mellom skogeieren og skogmyndighetene. Det er ikke offentlige miljøinteresser knyttet til dette. Det er derfor ikke noe problem med rask saksbehandling av slike meldinger.

Også de offentlige støtteordningene til skogbruket medfører visse begrensninger i rådigheten. F eks er det slik at statlige bidrag til skogregistreringsarbeid og planutarbeidelse medfører krav til at registreringer og planer skal være offentlige.

Det er ikke riktig slik NOA forsøker å fremstille det, at all gammel skog hogges. For skogeieren er hogstmoden skog et varelager, det er ”penger på bok”.

NOA har anført at miljøinformasjonsloven må undergis en dynamisk fortolkning i tråd med samfunnsutviklingen. Dette kan høres fornuftig ut, men på legalitetsprinsippets område gjelder det et strengt hjemmelskrav, som setter klare grenser. Loven kan heller ikke fortolkes uten å se hen til annen tilstøtende lovgivning, dvs den forstlige lovgivningen og forvaltningslovgivningen. Det er ikke grunnlag for NOAs påstand om at Grunnloven § 110 b selv gir den enkelte rettigheter og er en viktig tolkningsfaktor. Bestemmelsen retter seg mot offentlige myndigheter og gir ikke rettigheter til private.

Det mest sentrale spørsmålet i saken er om den informasjonen NOA konkret ber om – detaljkart for alle områder på LVs eiendom med skog i to konkrete hogstklasser – er miljøinformasjon som en skogeier plikter å ha etter § 9 og som ”enhver” i så fall kan kreve å få utlevert etter § 16.

Informasjon om skogens alder og beskaffenhet er ikke i seg selv ”forhold ved virksomheten ... som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet”, jf miljøinformasjonsloven § 9. Det kan følgelig allerede ut fra ordlyden slås fast at det NOA ber om i sitt påstandspkt 1 ikke er miljøinformasjon.

NOA ber ikke om miljøregistreringer eller nøkkelbiotoper, men om innsyn i hogstklassefordelinger, som er en forstlig type informasjon. Det NOA spør etter, er heller ikke kunnskap en skogeier behøver å ha etter skogbruksloven, som i §§ 4 og 5 definerer hvor langt kunnskapsplikten for denne næringens vedkommende strekker seg, også i relasjon til miljøinformasjonsloven. Skogbrukslovgivningen pålegger ikke skogeierne å ha skogbruksplan eller annet planverk med tilsvarende data. Det skogbruksloven § 4 pålegger skogeieren å ha, uavhengig av om han har skogbruksplan eller ikke, er oversikt over ”miljøverdiane” på eiendommen. Dette uttrykket refererer seg hovedsakelig til Levende Skog-standarden. Der inngår imidlertid ikke opplysninger om skogens alder. Av forarbeidene til skogbruksloven § 5, jf Ot prp nr 28 (2004-2005) s 80, følger det direkte at informasjonsplikten etter miljøinformasjonsloven ikke strekker seg lenger enn til miljøverdiopplysningene i en skogbruksplan. Dette har også Klagenemnda for miljøinformasjon lagt til grunn i sak 2006/06 (Ulvik Kiær AS). Om bakgrunnen for at skogeierne ikke er pålagt å ha skogbruksplan, vises det til nevnte Ot prp s 49. Det er også grunn til å merke seg at flertallet i Landbrukskomiteen gikk i mot regjeringens forslag om å innføre en miljøforskrift for skogbruket, og begrunnet dette med næringens eget miljøarbeid gjennom Levende Skog-prosjektet, se Innst O nr 61 (2004-2005) s 22. Det må

på denne bakgrunn være klart at det NOA etterspør ikke er ”miljøinformasjon” slik uttrykket er definert i miljøinformasjonsloven § 2. Under enhver omstendighet er det ikke slik miljøinformasjon som LV plikter å ha etter § 9. Dette standpunktet støttes også av vitneforklaringene til representantene fra Landbruksdepartementet og Direktoratet for Naturforvaltning. Begge var meget klare på at informasjon som angitt i NOAs påstandspkt 1 ikke er noe en skogeier plikter å ha etter skogbruksloven, som altså har fastlagt innholdet av miljøinformasjonsloven § 9 for sitt område.

Dersom lagmannsretten skulle komme til at vilkårene i §§ 9 og 16 er oppfylt, anføres subsidiært at det NOA ber om er konkurransesensitiv informasjon for LV etter bestemmelsen i miljøinformasjonsloven § 17 første ledd bokstav c). Det følger av forarbeidene at bestemmelsen skal ha samme meningsinnhold som forvaltningsloven § 13 nr 2. Det avgjørende er om noen kan utnytte informasjonen i egen næring, jf Frihagen Forvaltningsrett bind II s 149.

NOA har som foran nevnt ikke bedt om miljøinformasjon, men om lokalisering av hogstmoden og gammel skog. Dette er informasjon som kan utnyttes av kontraktspartener og tjenesteleverandører. Risikoen refererer seg ikke bare til denne informasjonen isolert, men til koblingen med annen informasjon, så som lokalitetenes avstand til vei, bonitetsfordelingen på eiendommen osv. Hvis man kan koble skogens alder med bonitet, vil enhver skogkyndig kunne se mengden ganske presist.

Under enhver omstendighet har NOA ikke krav på å få informasjonen utlevert i den formen organisasjonen har bedt om. Det tingretten har gjort er å koble det konkurransesensitive innholdet med formsspørsmålet. Det er en fornuftig kobling og det gir et riktig resultat. De problemene NOA angir ved å få informasjonen muntlig, er bare en følge av anmodningens utforming og omfang. Det å bli vist kart er både dekkende og forståelig etter § 18 annet ledd. Utgangspunktet etter § 18 er klart. Det er virksomheten som bestemmer formen.

Ankemotparten, Løvenskiold-Vækerø, Carl Otto Løvenskiold la ned slik **påstand**:

1. Anken forkastes.
2. Løvenskiold-Vækerø, Carl Otto Løvenskiold tilkjennes sakens omkostninger for tingretten og lagmannsretten.

Lagmannsretten har kommet til at anken må tas til følge, og bemerker:

Miljøinformasjonsloven § 2

Miljøinformasjonsloven § 2 gir en vid definisjon av hva som er miljøinformasjon. Det fremgår av Ot prp nr 116 (2001-2002) s 143 at dette var bevisst. Departementet så liten grunn til å innsnevre lovens virkeområde ”i utgangspunktet”. Etter ordlyden i § 2 første ledd bokstav a), jf annet ledd, er faktiske opplysninger om naturmiljøet å anse som miljøinformasjon. I proposisjonen s 144 er det imidlertid presisert at informasjonen må gjelde miljøets tilstand. Det er nevnt som eksempel at kartfestet informasjon om områder av særlig verdi for biologisk mangfold, vil være miljøinformasjon.

Professor Sigmund Hågvar ved Universitetet i Ås uttalte for lagmannsretten at gammel skog er av grunnleggende betydning for å sikre biologisk mangfold, og at den viktigste informasjonen man kan få om en skog for så vidt, er informasjon om trærnes alder. Hågvar opplyste at 59% av truede arter (”røddlistearter” i Artsdatabankens database), forefinnes i gammel naturskog.

Det er ikke omtvistet at gammel skog er av betydning for artsmangfoldet i naturen. Hågvars forklaring understreker imidlertid hvor viktig den gamle skogen er i denne sammenhengen. Det er heller ikke omtvistet at gammel skog, eller naturskog, har særlig stor betydning for befolkningens naturopplevelse og friluftsliv. Når det tas i betraktning at slik skog alltid vil være hogstmoden, kan det ikke være tvilsomt at opplysninger om forekomster av gammel skog på en aktivt drevet skogseiendom er miljøinformasjon etter definisjonen i § 2.

Inndelingen i hogstklasser er basert på trærnes utviklingstrinn i forhold til hogstmodenhet. Hogstklasse V er definert som gammel hogstmoden skog med lav tilvekst. Til sammenligning er hogstklasse IV definert som eldre produksjonsskog med fortsatt høy tilvekst. Det er opplyst i saken at hogstklasse V på LVs eiendom er trær med bestandsalder mellom 80 og 120 år. I tillegg til informasjon om hogstklasse V, omfatter NOAs forespørsel arealer med trær som har høyere bestandsalder enn 120 år. Lagmannsretten antar at også det siste er en skogfaglig basert inndeling, dvs at også slike arealer regnes som produksjonsskog, men at det ikke foretas noen ytterligere inndeling av så gammel skog. Lagmannsretten legger til grunn at de bestandene NOAs forespørsel gjelder (bestander med bestandsalder på 80 år eller mer), stort sett ikke har vært gjenstand for flatehogst tidligere, og derfor i vesentlig grad består av det som er kalt naturskog. I det følgende brukes for enkelthets skyld også betegnelsen gammel skog på den skogen informasjonsforespørselen gjelder.

LV har anført at NOAs forespørsel ikke kan anses å gjelde miljøinformasjon fordi det som etterspørres er forstlig informasjon. Lagmannsretten er ikke enig i dette. Hvordan forespørselen er utformet kan ikke være avgjørende. Informasjon som er ordnet og klassifisert etter forstlige termer, kan samtidig være miljøinformasjon etter sitt innhold. For øvrig skrev NOA i den innledende korrespondansen med LV at det var gjenværende naturskogarealer i Osloområdet organisasjonen ønsket å få en detaljert oversikt over, og at

anmodningen om informasjon basert på hogstklasser var subsidiær i forhold til dette. NOA definerte naturskog som ”fleraldret skog med innslag av eldre trær”. LV besvarte ikke dette spørsmålet i korrespondansen med NOA. Lagmannsretten legger til grunn at LV ikke benytter nevnte definisjon i virksomheten, slik at den detaljerte informasjonen NOA har bedt om, bare kan gis med utgangspunkt i LVs inndeling av arealene i hogstklasser.

Miljøinformasjonsloven § 9

Miljøinformasjonsloven pålegger enhver virksomhet, uavhengig av om det foreligger noen konkret forespørsel om informasjonsutlevering, å inneha tilstrekkelige kunnskaper om virksomhetens mulige innvirkning på miljøet. Loven oppstiller med andre ord et selvstendig krav til virksomheters kunnskap om miljøforhold, et krav som i utgangspunktet også må tolkes selvstendig i forhold til kunnskapskrav om miljøforhold som måtte være stilt til enkelte næringer eller bransjer i annen lovgivning.

Det enhver virksomhet etter miljøinformasjonsloven § 9 plikter å ha kunnskap om, er ”forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.”

Skogen på LVs eiendom er en innsatsfaktor i virksomheten, og hogst av gammel skog kan medføre en ikke ubetydelig miljøpåvirkning ved at livsbetingelsene for enkeltarter kan bli endret, og ved at allmennhetens tilgang til denne naturtypen blir redusert. Det må da følge av ordlyden i § 9 at LV plikter å ha kunnskap om hva man har av gammel skog, og hvor på eiendommen den ligger. Det kan ikke antas at kunnskapsplikten først inntreer når et konkret tiltak planlegges i virksomheten, f.eks slik at en skogeier først plikter å skaffe seg kunnskap om de mulige miljømessige virkningene når en konkret hogst planlegges. Ordlyden taler ikke for det, og en slik fortolkning ville ikke fremme lovens formål om å gjøre det lettere for den enkelte å bidra til vern av miljøet og påvirke offentlige og private beslutningstakere.

LV har anført at skogbruksloven ikke pålegger skogeieren å ha en slik samlet oversikt, og at skogbruksloven, som er nyere enn miljøinformasjonsloven, fastlegger rekkevidden av miljøinformasjonsloven § 9 innenfor sitt område. LV har vist til §§ 4 og 5 i skogbruksloven og forarbeidene til disse bestemmelsene som grunnlag for denne anførselen.

Skogbruksloven § 4 er, på samme måte som miljøinformasjonsloven, en bestemmelse som stiller krav til kunnskapsplikt om miljømessige forhold. Den pålegger skogeieren å ha oversikt over ”miljøverdiane” på eiendommen. I Ot prp nr 28 (2004-2005) kap 6.4.1.3 står det følgende om hva dette kravet innebærer:

Som nemnt er det knytt store miljøverdier til skogareala. Dette gjeld både i samband med biologisk mangfold, kulturverdier og når det gjeld friluftsliv og opplevingskvalitetar for

befolkninga. Skogeigarane har allereie etter gjeldande rett ei plikt til å ta omsyn til desse verdiane, og skal ein ta omsyn er det også nødvendig å ha kunnskap om verdiane. Departementet foreslår derfor i lovutkastet § 4 andre punktum ei formulering som slår fast at skogeigaren skal ha oversikt over, og plikter å ta omsyn til, miljøverdiane ved alle tiltak i skog.

Departementet meiner at det er nødvendig at skogeigaren og andre som skal utføre arbeid i skogen har kunnskap om miljøverdiane, og at dei legg denne kunnskapen til grunn for tiltak. Skogeigaren si plikt til å ha oversikt over miljøverdiane følgjer av miljøinformasjonslova. Etter departementet si meining bør likevel denne plikta også stå i ny lov om skogbruk, og den bør koplust til skogeigaren sin aktivitet i skogen. Innhaldet i regelen følgjer av miljøinformasjonslova. Departementet oppfattar det slik at høyringsinstansane langt på veg er samde i dette.

Skogbruksloven er nyere enn miljøinformasjonsloven og den er en spesiallov. Forarbeidene gjør det likevel etter lagmannsrettens syn klart at lovgivers mening ikke har vært å sette miljøinformasjonsloven § 9 til side eller fastlegge innholdet av den innenfor skogbruket. Det nærmere innholdet av skogeierens kunnskapsplikt om miljøforholdene i virksomheten skal fortsatt reguleres av miljøinformasjonsloven. Det er naturlig å forstå det som er sitert fra forarbeidene slik at departementet har ment at uttrykket miljøverdier skal forstås likt med det kunnskapskravet som følger av miljøinformasjonsloven § 9.

Lagmannsretten har forstått det slik at LV spesielt mener det følgende avsnittet i særmerknadene til § 4, proposisjonen s 80, må bety at det er skogbrukslovgivningen som definerer omfanget av kunnskapsplikten etter miljøinformasjonsloven § 9:

Føresegna legg til grunn at skogeigaren skal ha « oversikt over » miljøverdiane ved gjennomføring av alle tiltak i skogen. Plikt til å ha oversikt over miljøverdiane følgjer av miljøinformasjonslova. Føresegna i skogbrukslova er kopla til den aktiviteten skogeigaren gjer i skogen. Føresegna må tolkast på same måte som føresegnene i miljøinformasjonslova. Har skogeigaren fått utarbeidd skogbruksplan, krev dette ikkje meir enn det som står i planen. Har han ikkje slik plan, må han vite like mykje som ein slik plan ville vist, og ta dei same omsyna.

Uttalelsen skaper en viss uklarhet hvis den skal forstås slik at miljøverdioversiktene som gis i i skogbruksplanene oppfyller kravene i miljøinformasjonsloven § 9. En enkeltstående uttalelse som ikke er begrunnet nærmere, kan imidlertid ikke danne grunnlag for en innskrenkende fortolkning av miljøinformasjonslovens bestemmelser. Uttalelsen står også i motstrid til de mer utførlige generelle merknadene.

I forarbeidene til § 9 i miljøinformasjonsloven, Ot prp nr 116 (2001-2002) s 156, er det uttalt at det i forhold til kunnskapsplikten på skogbrukets område ”vil være relevant å ta utgangspunkt i de forhold som er beskrevet i Levende Skogs standarder for et bærekraftig norsk skogbruk”. Dette er en forsiktig uttalelse, som heller ikke kan tolkes slik at de

informasjonskategorier og detaljeringer som benyttes i denne standarden er uttømmende for skogeierens kunnskapsplikt etter miljøinformasjonsloven.

Det kan etter dette ikke legges til grunn at skogbruksloven fastlegger innholdet av kunnskapsplikten etter miljøinformasjonsloven § 9 i skogbruket. Det måtte kreve klare holdepunkter.

Det er ikke for lagmannsretten prosedert nærmere, eller fremlagt dokumentasjon, vedrørende forskrifter, regelverk og retningslinjer for miljøregistreringer og skogbruksplanlegging. Lagmannsretten nøyer seg derfor med å bemerke at den har forstått at den enkelte skogeier selv bestemmer om han vil utarbeide skogbruksplan, ressuroversikt eller annet planverk for virksomheten. Dersom skogeieren velger å utarbeide plan (i alle fall hvis det er med offentlig tilskudd), følger det av Forskrift 4. februar 2004 nr 449 om tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer § 6, at planen bl a skal inneholde informasjon om de enkelte bestanders eller behandlingens enheters areal, hogstklasse og alder. Imidlertid er "(M)iljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner" skilt ut som en egen innholdskategori i bestemmelsen, og etter forskriften § 12 – som på dette punktet antas å være ment som en utfylling av skogbruksloven § 5 andre ledd andre punktum – er det bare denne delen av planen som skal være offentlig tilgjengelig. Det er altså slik at en skogbruksplan inneholder all den informasjon NOA har etterspurt i saken, men at innsynet etter skogbrukslovgivningen er begrenset til nevnte miljøverdioversikter, som etter det lagmannsretten har forstått ikke inneholder informasjon om eiendommens bestander av gammel skog. Hvis det er riktig at skogbrukslovgivningens begrep "miljøverdier" skal forstås slik at kartfestet informasjon om gammel skog ikke inngår – det vil i så fall si at skoglovgivningen ikke pålegger skogeiere å ha noen samlet kunnskap om lokaliseringen av gammel skog på eiendommen – kan skogbruksloven heller ikke benyttes som tolkingsfaktor ved fastleggelse av innholdet av miljøinformasjonsloven § 9. Det ville direkte motarbeide miljøinformasjonslovens formål.

Spørsmålet er så hvor detaljert kunnskap om gammel skog LV plikter å ha etter miljøinformasjonsloven § 9. Så lenge det ikke dreier seg om krav som er svært byrdefulle for LV, må dette spørsmålet først og fremst vurderes i forhold til hva som er tilstrekkelig til å fremme lovens formål om å bidra til å lette borgernes mulighet til å verne miljøet og påvirke beslutningstakere. Lovformålet er relativt konkret utformet. Av forarbeidene, Ot prp nr 116 (2001-2002) kap 8.2.24, fremgår at dette ble gjort for å oppnå at formålsbestemmelsen kunne gis rettslig betydning som rettesnor ved tolkning av enkeltbestemmelser i loven.

LV har i medhold av Markaforskriften, fastsatt ved kgl res 2. april 1993 § 4-3, plikt til å forhåndsmelde hogst til kommunen "senest 3 uker før hogsten planlegges iverksatt". Hogsten kan iverksettes etter tre uker dersom kommunen ikke reiser innvendinger. NOA

har uimotsagt opplyst at praksis er at hogst iverksettes straks fristen er utløpt og i noen tilfeller innhentes aksept fra kommunen før fristutløp. Offentligheten kan be om innsyn i hogstmeldingene i den enkelte kommune.

Slik dette regimet er beskrevet, er hogstmeldingene dårlig egnet som grunnlag for beslutningspåvirkning og ivaretagelse av verneinteresser, jf miljøinformasjonsloven § 1. Det går svært kort tid fra meldingen leveres til hogsten starter, og det vil være ressurskrevende å følge med på hva som innsendes til de ulike kommunene. I forhold til LV må miljøinformasjonsloven § 9 på denne bakgrunn forstås slik at den stiller krav om at virksomheten har kunnskap om den gamle skogen ned på bestandsnivå. Det vil muliggjøre offentlig debatt og påvirkning knyttet til konkrete bestander uavhengig av om en konkret hogst planlegges, og er således egnet til å fremme lovens formål.

Lagmannsretten har foran lagt til grunn at de hogstklassene denne saken gjelder, stort sett ikke har vært gjenstand for flatehogst tidligere, og derfor i vesentlig grad består av det som er kalt naturskog som ikke har vært berørt av moderne maskinell skogsdrift. Denne situasjonen gjør at det kan antas å være særlig miljømessig viktig i vår tid at skogeierne har kunnskap om slike gjenværende skogarealer.

Miljøinformasjonsloven § 16

Det virksomheten har plikt til å ha kunnskap om etter § 9, har enhver rett til å få informasjon om etter § 16. Det fremgår av forarbeidene at meningen har vært at all kunnskap som omfattes av § 9, er gjenstand for innsynsrett etter § 16. Dette er heller ikke omtvistet i saken. NOAs rett til å få informasjon om den gamle skogen er derfor i utgangspunktet på det rene. Spørsmålet er om det er grunnlag for å gjøre unntak etter § 17.

Miljøinformasjonsloven § 17

LV har subsidiært gjort gjeldende at så detaljert informasjon som NOA etterspør for hele LVs eiendom, er forretningssensitiv, og må føre til at det gjøres unntak etter § 17 første ledd bokstav c).

Lagmannsretten ser ikke bort fra at oversikter over hogstmoden skog kan være forretningssensitiv informasjon. LV har imidlertid ikke på noe stadium i saken angitt mer konkret hvilke konkurransemessige utslag LV risikerer. Det er bare anført at slik informasjon, koblet mot bl a informasjon om avstand til vei, kan gjøres til gjenstand for prognosebehandling og utnyttes av aktører i bransjen til ”innsatser i tømmermarkedet”. Det er ikke klargjort hva som ligger i dette. Miljøinformasjonsloven gjelder for øvrig alle skogeiere og kan eventuelt føre til at man får en mer opplyst avtakerside i tømmermarkedet, men ikke nødvendigvis vridninger mellom skogeierbedriftene. At loven generelt gjør mer informasjon tilgjengelig er imidlertid en mulig generell virkning, som ikke rammes av § 17.

Ut fra de opplysningene LV har gitt, finner lagmannsretten det ikke sannsynliggjort at den informasjonen NOA etterspør, angår drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning for LV å hemmeligholde.

Miljøinformasjonsloven § 18

LV har anført at de konkurransemessige hensynene under enhver omstendighet må vektlegges ved avgjørelsen av i hvilken form informasjonen skal gis til NOA.

Lagmannsretten er enig med tingretten i at slike hensyn må kunne trekkes inn etter § 18, selv om vilkårene for å gjøre unntak etter § 17 ikke er funnet å være oppfylt.

Lagmannsretten er imidlertid av den oppfatning at det som er anført om konkurransemessige virkninger heller ikke er tilstrekkelig godtgjort til at det kan tillegges vesentlig vekt ved formvalget etter § 18. Det har betydelig større vekt den motsatte vei at det etter hva NOA uimotsagt har opplyst, dreier seg om ca 2850 teiger med gammel skog. Kun å gi muntlig informasjon om alder, utstrekning og lokalisering av så mange enheter fremstår som svært uegnet, og oppfyller ikke kravet i § 18 annet ledd første punktum. Lagmannsretten finner etter dette at informasjonen må gis NOA i papirform eller elektronisk, etter LVs valg. Hvilket format osv som benyttes er det ikke grunn for lagmannsretten til å gå inn på. Kravet i påstanden gjelder detaljkart, uten at det er angitt krav til målestokk. Det forstås å være mulig for LV å ta en rekke informasjonstyper ut av de kartene som oversendes, slik at kun hogstklasse fremgår.

Saksomkostninger

NOA har vunnet saken, og LV skal etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd, jf § 20-9 annet ledd, erstatte NOAs saksomkostninger for begge instanser. Lagmannsrettens vurdering er imidlertid at saken har reist til dels tvilsomme rettslige spørsmål som ikke tidligere har vært oppe for domstolene, og lagmannsretten har etter en samlet vurdering kommet til at partene bør bære hver sine omkostninger også for lagmannsretten, jf tvisteloven § 20-2 tredje ledd bokstav a).

Dommen er enstemmig.

Dommen er ikke avsagt innen lovens frist. Grunnen er ferieavvikling.

SLUTNING

1. Løvenskiold-Vækerø, Carl Otto Løvenskiold er forpliktet til å utlevere detaljkart til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, elektronisk eller fysisk, omfattende alle skogarealer med bestandsalder over 120 år og skogarealer i hogstklasse V.
2. Partene bærer hver sine omkostninger for tingretten og lagmannsretten.

Anders Blix Gundersen

Hakon Huus-Hansen

Josten Rovik

Bekreftes for

Førstelagmannen:

Rettledning om ankeadgangen vedlegges.